

Sygn. akt I USK 464/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania Z. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o zwrot nienależnie pobranego świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 4 marca 2021 r., III AUa (...), po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 28 stycznia 2019 r., IX U (...), umorzył postępowanie z odwołania ubezpieczonego Z. K. o zwrot nienależnie pobranego świadczenia w zakresie odsetek za okres od 20 października 2017 r. do 29 maja 2018 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie co do żądania zwrotu nienależnie pobranej emerytury górniczej w kwocie 50.686,51 zł, oddalając apelację w części obejmującej odsetki oraz odstąpił od obciążania ubezpieczonego zwrotem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej sformułował istotne zagadnienie prawne

polegające na potrzebie wyjaśnienia i dookreślenia granic w jakich sąd odwoławczy uprawniony jest do odstąpienia od generalnej zasady jaką jest jawność postępowania odwoławczego. Skarżący wskazał, że art. 374 k.p.c. w brzmieniu po nowelizacji odwołuje się wyłącznie do sytuacji gdy przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, natomiast nie dostarcza żadnych wskazówek pozwalających na ustalenie czy swobodna uznania w tym zakresie jest nieograniczona, czy też winna mieścić się w granicach i podlegać ocenie. Z dalszej jego treści wynika jedynie, że ustawodawca nie ograniczył możliwości rozpoznania apelacji na posiedzeniu niejawnym do wypadków, w których na gruncie art. 374 k.p.c. we wcześniejszym brzmieniu było to dopuszczalne, a mianowicie cofnięcia pozwu, apelacji lub nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty

przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przez siebie przesłanki przedsądu. Decyzja, czy sprawa w postępowaniu apelacyjnym ma być rozpoznana na rozprawie, czy na posiedzeniu niejawnym, co do zasady pozostawiona została uznaniu sądu. Można wyróżnić dwie grupy przesłanek, które obligują sąd do przeprowadzenia rozprawy. Pierwsza z nich to wola samych stron, która jednak może być wyrażona w ograniczonym czasie. Zgodnie bowiem z art. 374 zdanie drugie k.p.c. rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację lub że zachodzi nieważność postępowania. W tych przypadkach sąd może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, niezależnie od wniosku stron. Sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wówczas, gdy zachodzi konieczność odrzucenia apelacji, a także w wypadku określonym w art. 391¹ k.p.c. Druga grupa przesłanek nakazujących rozpoznanie apelacji na rozprawie to charakter zaplanowanych czynności procesowych, które nie są możliwe do przeprowadzenia na posiedzeniu niejawnym, np. przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków lub stron. W sprawie niniejszej Sąd Apelacyjny orzekł na posiedzeniu niejawnym, co dopuszcza art. 374 k.p.c. z uwagi na to, że w apelacji, ani w odpowiedzi na apelację nie został zawarty wniosek o przeprowadzenie rozprawy. Wobec braku

dalszych potencjalnie adekwatnych wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, których Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani poszukiwać w procedurze przedsądu, ułomnie sporządzona skarga nie nadawała się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania także i przede wszystkim dlatego, że zabrakło w niej materialnoprawnych podstaw kasacyjnego zaskarżenia, co z reguły wyklucza (uniemożliwia) weryfikację kasacyjną, tj. ocenę, czy zawarte w skardze proceduralne podstawy i zarzuty kasacyjne miałyby istotny wpływ na zaskarżony prawomocny osąd sprawy, który przecież dokonuje się na podstawie norm prawa materialnego, tyle że takich podstaw i materialnoprawnych zarzutów w skardze kasacyjnej nie zamieszczono.

Tym samym wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.